

Sygn. akt V U 1047/17

WYROK ŁĄCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: **SSO Beata Łapińska**

Protokolant st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku Zakładów (...) S.A. w T., B. B., J. L., A. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie nieistnienia ubezpieczeń społecznych i zakres ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołań Zakładów (...) S.A. w T., B. B., J. L., A. Ś.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 1 września 2017 roku sygn. (...)

z dnia 1 września 2017 roku sygn. (...)

z dnia 1 września 2017 roku sygn. (...)

1. **oddala odwołania;**

2. **zasądza od Zakładów (...) Spółki Akcyjnej w T. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałej części nie obciąża odwołującego kosztami;**

3. **nie obciąża wnioskodawczyń B. B., J. L., A. Ś. kosztami procesu.**

Sygn. akt V U 1047/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2017 roku, Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że B. B. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek Zakłady (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od dnia:

- od dnia 13 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2014 roku,

- od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku,

- od dnia 15 lipca 2014 roku do dnia 31 lipca 2014 roku,

- od dnia 4 sierpnia 2014 roku do dnia 12 sierpnia 2014 roku,
- od dnia 14 sierpnia 2014 roku do dnia 31 sierpnia 2014 roku,
- od dnia 8 października 2014 roku do dnia 22 października 2014 roku,
- od dnia 23 października 2014 roku do dnia 31 października 2014 roku,
- od dnia 3 listopada 2014 roku do dnia 15 listopada 2014 roku,
- od dnia 8 grudnia 2014 roku do dnia 20 grudnia 2014 roku,

Organ rentowy wskazał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne B. B. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług na rzecz płatnika składek wynosi:

- za miesiąc luty 2014 roku – 750 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 665,55 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiące od lipca 2014 roku do września 2014 roku – 1 100 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 976,14 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc listopad 2014 roku - 1 050 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 931,77 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc grudzień 2014 roku - 500 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 443,70 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc styczeń 2015 roku - 800 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 709,92 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzją z dnia 1 września 2017 roku, Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że J. L. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek Zakłady (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach od dnia:

- od dnia 13 lipca 2015 roku do dnia 31 lipca 2015 roku,
- od dnia 17 sierpnia 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2015 roku,
- od dnia 15 września 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku,
- od dnia 16 października 2015 roku do dnia 31 października 2015 roku,
- od dnia 16 listopada 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku,
- od dnia 15 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
- od dnia 13 stycznia 2016 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku,
- od dnia 21 kwietnia 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2016 roku,
- od dnia 9 maja 2016 roku do dnia 31 maja 2016 roku,
- od dnia 13 czerwca 2016 roku do dnia 30 czerwca 2016 roku,
- od dnia 15 lipca 2016 roku do dnia 29 lipca 2016 roku,

- od dnia 16 września 2016 roku do dnia 30 września 2016 roku,
- od dnia 17 października 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku,
- od dnia 14 listopada 2016 roku do dnia 30 listopada 2016 roku,
- od dnia 12 grudnia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

Organ rentowy wskazał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. L. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług na rzecz płatnika składek wynosi:

- za miesiąc sierpień 2015 roku – 900 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 798,66 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiące od września 2015 roku do grudnia 2015 roku – 1 100 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 976,14 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc styczeń 2016 roku – 1 050 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 931,77 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc luty 2016 roku - 1 100 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 976,14 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc maj 2016 roku – 470 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 417,08 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiące od czerwca 2016 roku do listopada 2016 roku - 1 100 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 976,14 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc grudzień 2016 roku – 1 200 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 064,88 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc styczeń 2017 roku – 1 050 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 931,77 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

Decyzją z dnia 1 września 2017 roku, Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że A. Ś. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek Zakłady (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach:

- od dnia 22 lipca 2014 roku do dnia 31 lipca 2014 roku,
- od dnia 8 października 2014 roku do dnia 31 października 2014 roku,
- od dnia 3 listopada 2014 roku do dnia 15 listopada 2014 roku,
- od dnia 8 grudnia 2014 roku do dnia 20 grudnia 2014 roku,
- od dnia 20 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku,
- od dnia 15 maja 2015 roku do dnia 30 maja 2015 roku,
- od dnia 15 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku,
- od dnia 16 lipca 2015 roku do dnia 31 lipca 2015 roku,

- od dnia 10 sierpnia 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2015 roku,
- od dnia 10 września 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku,
- od dnia 12 października 2015 roku do dnia 31 października 2015 roku,
- od dnia 9 listopada 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku,
- od dnia 7 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
- od dnia 11 stycznia 2016 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku,
- od dnia 10 lutego 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku.

Organ rentowy wskazał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne A. Ś. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy o świadczenie usług na rzecz płatnika składek wynosi:

- za miesiąc sierpień 2014 roku – 550 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 488,07 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc listopad 2014 roku – 1 050 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 931,77 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc grudzień 2014 roku – 500 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 443,70 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc stycznia 2015 roku – 800 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 709,92 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc maj 2015 roku – 500 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 443,70 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc czerwiec 2015 roku – 1100 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 976,14 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc lipiec 2015 roku – 1 200 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 064,88 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc sierpień 2015 roku – 1 755 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 557,38 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc wrzesień 2015 roku – 1 320 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 171,37 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc październik 2015 roku – 1 755 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 557,38 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc listopad 2015 roku – 1 515 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 344,41 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc grudzień 2015 roku – 1 665 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 477,52 zł na ubezpieczenie zdrowotne,
- za miesiąc styczeń 2016 roku – 1 590 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 410,97 zł na ubezpieczenie zdrowotne,

- za miesiąc luty 2016 roku – 1 480 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 1 313,35 zł na ubezpieczenie zdrowotne,

- za miesiąc marzec 2016 roku – 800 zł na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, 709,92 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

W uzasadnieniach ww. decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek zawarł z ubezpieczonymi umowy cywilnoprawne nazwane w tytule „umowa o dzieło”, których przedmiotem było przygotowanie tkaniny surowej do barwienia. ZUS podniósł, że osoby, które miały zawarte umowy o „dzieło”, a więc B. B., J. L., A. Ś. podpisywały umowy cyklicznie, a ich celem było staranne zrealizowanie powierzonych zadań. Osoby zatrudnione przez płatnika składek korzystały z urządzeń i narzędzi zamawiającego, czas pracy był kontrolowany przez przełożonego, nie wystawiano rachunków do umów, jedynie podpisując przygotowane wcześniej przez dział kadr. Wynagrodzenie zaś było wypłacane raz w miesiącu. Mając na uwadze powyższe, organ rentowy skonstatował, że umowa nazwana „umową o dzieło” miała faktycznie charakter umowy o świadczenie usług, gdyż była nakierowana na podjęcie starannych działań i dokonywanie określonych czynności faktycznych przez osobę ją realizującą. Nie można było bowiem precyzyjnie określić rezultatu zawartej umowy, brak też było dokumentów potwierdzających odbiór finalnego dzieła, a w wyniku powtarzających się czynności nie powstał nowy wytwór. Wykonywane czynności nie nosiły zaś cech indywidualnej kreatywności, lecz były czynnościami powtarzalnymi.

Od powyższych decyzji odwołał się płatnik składek oraz ubezpieczone - B. B., J. L., A. Ś. odnośnie do rozstrzygnięć w przedmiocie podlegania przez nie ubezpieczeniom społecznym. W skonstruowanych odwołaniach płatnik składek i ubezpieczone zarzucili zaskarżonym decyzjom:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 750 § 1 k.c. w zw. z art. 734 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na bezzasadnym uznaniu przez organ rentowy, że umowy zawarte pomiędzy płatnikiem składek a B. B., J. L., A. Ś. stanowiły umowy zlecenia, a nie umowy o dzieło,

oraz art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie do umów o dzieło zawartych przez płatnika składek z wykonawcami i w konsekwencji błędne uznanie przez organ rentowy, że płatnik składek zobowiązany był do zgłoszenia wykonawców do ubezpieczeń społecznych i naliczenie składek na ubezpieczenie społeczne,

- naruszenie prawa procesowego, a to art. 7, art. 77 § 1, art. 80, art. 107 § 3 k.p.a. poprzez pominięcie ustaleń dotyczących zakładanego przez strony umów ich materialnego, zindywidualizowanego i sprawdzalnego rezultatu.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty wniesiono o uznanie, że B. B., J. L., A. Ś. nie podlegały we wskazanych przez ZUS okresach obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i zdrowotnemu. Ponadto profesjonalny pełnomocnik działający w imieniu składek wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołań wskazano, że:

- przedmiot umowy za każdym razem wskazywał na personifikację i indywidualizację dzieła, ponieważ każda umowa była zindywidualizowana i zależała od splotu, błędów, partii przędzy i tkaniny,
- cechy i parametry indywidualizujące dzieło strony określały w umowie, a ich rezultat był łatwo sprawdzalny,
- czynności miały rękodzielniczy charakter i wykonywane były przy użyciu własnych narzędzi – pęset, igieł i nożyczek, ponadto zamawiający ograniczał krąg wykonawców do osób w przeszłości związanych z nim zawodowo,
- wykonawca ponosił odpowiedzialność za wadliwe wykonanie dzieła,
- wynagrodzenie było płatne za rezultat całego dzieła, po jego ukończeniu, a nie w sposób periodyczny.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wskazał, że nie sposób zgodzić się z prezentowanym przez skarżących stanowiskiem, że czynności dokonywane przez B. B., J. L., A. Ś. miały charakter dzieła. Świadczą o tym w ocenie pełnomocnika organu rentowego następujące okoliczności:

- zawieranie umów na czas określony z niewielkimi przerwami na wykonanie takich samych czynności,
- cykliczność zawierania umów na te same czynności zlecane przez płatnika, z których nie wynikał konkretny rezultat,
- przedmiot umów, którym były usługi polegające na cyklicznym wykonywaniu ustalonych wcześniej czynności,
- w dacie podpisywania spornych umów strony nie uwzględniały produktu finalnego, określały jedynie rodzaj czynności i czas ich trwania,
- wykonywanie wymienionych w umowie czynności nie nosi cech indywidualnej kreatywności, jakiejś myśli twórczej, którą powinno cechować się dzieło (były to jedynie powtarzalne czynności),
- brak określenia w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło,
- brak dokumentów potwierdzających odbiór dzieła.

Sprawy z odwołań płatnika składek oraz B. B., J. L., A. Ś. zostały zarejestrowane pod sygn. akt V U 1047/17, V U 1048/17, V U 1058/17, V U 1059/17, V U 1066/17, V U 1067/17.

Postanowieniami z dnia 6 lipca 2018 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. połączył sprawy z powyższych odwołań do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt V U 1049/17.

W piśmie procesowym z dnia 24 października 2018 roku organ rentowy wskazał, że wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosi w stosunku do:

- B. B. – 2 412,72 zł,

- J. L. - 6 325,04 zł,

- A. Ś. – 6 630,59 zł.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Zakłady (...) S.A. z siedzibą w T. prowadzą działalność gospodarczą, której głównym przedmiotem jest produkcja tkanin wełnianych. Ponadto ww. Spółka zajmuje się produkcją przędzy wełnianej, produkcją przędzy z pozostałych włókien tekstylnych, włączając produkcję nici, wykańczaniem wyrobów włókienniczych oraz produkcją gotowych wyrobów tekstylnych. Ww. Zakłady są jednym z ostatnich w kraju producentem tkanin wełnianych. Produkcja odbywa się w technologii zgrzebnej (produkcja od wełny) oraz tkanin czesankowych (produkcja od przędzy). Produkcja tkaniny zgrzebnej zaczyna się od wełny pranej, która jest zanieczyszczona cząsteczkami organicznymi i nieorganicznymi. Elementy organiczne wypalane są w tkaninie w procesie karbonizacji w stężonym kwasie siarkowym. Pozostałości elementów organicznych i wady materiałowe tkaniny usuwa się ręcznie. Wady materiałowe to błędy tkackie polegające najczęściej na brakach nitki wątkowej lub osnowej, przepiężeniach, zgrubieniach nitki. Przyjmując do realizacji zamówienie w technologii zgrzebnej czy czesankowej, producent nie jest w stanie dokładnie określić ilość sztuk tkaniny, która następnie będzie podlegała czynnościom cerowania lub pęczkowania (nopowania), wymaganych na dalszych etapach produkcji tkaniny.

(dowód: wydruk z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego, k. 12 – 15, zeznania świadków M. A. (1) i M. H., protokół z rozprawy z dnia 6 lipca 2018 roku, k. 25 – 27, 44, 69, 90, 114, 131 akt sprawy)

Płatnik składek zawierał z wykonawcami B. B., J. L., A. Ś. umowy na:

- przygotowanie tkanin surowych do barwienia (cerowanie),
- czyszczenie tkanin z zanieczyszczeń roślinnych,
- przegląd i klasyfikację tkanin,
- przygotowanie tkanin do wysyłki.

W umowach była dokładnie wskazana liczba sztuk tkanin do cerowania, oczyszczenia, przeglądu i przygotowania do wysyłki. Czynności realizowane przez wykonawców stanowiły część procesu technologicznego. Obowiązki polegające na przygotowaniu tkanin surowych do barwienia odpowiadały cerowaniu. Niezbędne do ich świadczenia było używanie igieł, nożyczek, pęset, naparstków, szczypców. Cerowaczki miały za zadanie poprawić błędy w tkaninie, które powstały na wydziale tkalni albo przędzalni. Mogły to być zgrubienia, węzły, duża ilość pęczków, dziury po węzłach, naprężenia, zbiać, niedobicia, dziury tkackie. Przełożony określał czas na wykonanie czynności cerowania, a każda sztuka była opisywana przez brakarkę. Cerowaczki nie wykonywały swojej pracy w domach, lecz w zakładach pracy. Zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej nie było zależne od tego, jakie kwalifikacje posiadały osoby wykonujące usługi na rzecz płatnika składek, gdyż świadczyły one zarówno prace trudniejsze, jak i prostsze.

Przygotowanie tkaniny do barwienia polegało na cerowaniu i pęczkowaniu (nopowaniu). W ramach zawartych umów wykonawcy usuwali z danej partii tkaniny pęsetą pozostałe po karbonizacji elementy organiczne i nieorganiczne, a następnie zaczesywali tkaninę szczotką. Usuwanie błędów tkackich następowało w procesie cerowania, w którym uzupełniano brakujące nici wątkowe i osnowowe. Przygotowanie tkaniny surowej do wysyłki na tkalni suchej polegało na indywidualnym oczyszczeniu tkaniny z nopek (muszek) po procesach barwienia i wykańczalni mokrej. Był to proces ręczny polegający na usuwaniu nieczystości, w tym drobnych elementów przędzy z tkaniny. Przegląd i klasyfikacja tkanin następowały bez używania narzędzi. W trakcie przeglądu, w razie stwierdzonej konieczności ponownie oczyszczano tkaninę. Czas wykonania pracy przez wykonawców był zależny od ilości dziur, rozdarć i innych błędów w tkaninie, rodzaju materiału oraz zdolności manualnych zatrudnionych. Trzeba też było znać splot i rodzaj tkaniny.

W metrykach przyczepianych do każdej tkaniny surowej opisywano błędy tkaniny, które cerowaczka musiała usunąć, żeby podnieść wartość materiału. Metryki te znajdowały się zarówno przy tkaninach oddawanych osobom zatrudnionym na umowę o pracę, jak i na umowę cywilnoprawną. Zadaniem zaś cerowaczek było podniesienie wartości tkaniny przez usunięcie wad. Wśród błędów tkaniny, które usuwali wykonawcy występowały: źle przeplatające gniazda, brudne nitki, nopy, zamienione nitki, wady osnowy, wątku, skrętki, zrywy, ubytki, klamerki, wrobienia z kurzu i niedoloty.

Zdarzało się, że po wykonaniu pracy przez wykonawców tkanina była zwracana ze względu na błędy zauważone przez brakarzy. Wówczas wykonawcy ponownie realizowali pracę polegającą na cerowaniu, to jest uzupełnianiu brakujących nici, wycinaniu pogrubień, pocienień i wprowadzaniu prawidłowej nitki oraz nopowaniu, to jest wyciąganiu pęczków włókien pęsetą. Po zrealizowaniu pracy cerowaczki zawiązywały sztukę tkaniny i przesyłały ją na wydział wykańczalni. Następnie inni pracownicy wykonywali procesy polegające na praniu, filcowaniu, karbonizacji oraz barwieniu tkaniny. W dalszej kolejności cerowaczki świadczyły czynności nazywane przeglądem międzyoperacyjnym, które polegały na sprawdzaniu tkanin oraz usuwaniu pęczków włókien. Po prasowaniu i stryżeniu materiału przez innych pracowników jego jakość sprawdzała brakarka. W przypadku wykrycia braków zatrudniona na stanowisku mistrza U. Ł. (1) decydowała, czy zwrócić towar cerowaczce, czy też poddać go recyklingowi ze względu na nieopłacalność dalszych działań.

W okresach zatrudnienia B. B., J. L., A. Ś. świadczyły pracę na rzecz płatnika składek w godzinach ustalonych w zależności od potrzeb pracodawcy. Ostateczny wynik pracy cerowaczek był sprawdzany przez brakarkę, która określała prawidłowość pracy i sporządzała metrykę, wskazując rodzaj błędów, gęstości wątku, liczby nici, szlaku, miru sztuki, wagi, szerokości, ciężaru oraz zalecanej długości sztuki. Zakres obowiązków cerowaczek zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło i na podstawie umowy o pracę był taki sam. Jedyna różnica polegała na tym, że na umowę o pracę były zatrudnione pracownice uczące się zawodu, które realizowały obowiązki przez osiem godzin dziennie. Natomiast osoby, które zawarły umowy cywilnoprawne otrzymywały polecenia wykonania pracy w konkretnym rozmiarze, to jest podanej w umowie ilości tkaniny. Cerowaczki wykonywały pracę przy każdej sztuce tkaniny, zarówno obowiązki łatwiejsze i trudniejsze do wykonania. Po wykonaniu zadania przez cerowaczkę sporządzano kartę rozliczeniową, w której podawano numer danej sztuki, poprawki wykonane przez cerowaczkę, opis artykułu i desenia.

A. Ś. i B. B. były wcześniej zatrudnione w Zakładach (...) na umowę o pracę. J. L. miała zaś doświadczenie w cerowniach prowadzonych w innych zakładach przemysłu wełnianego.

(dowód: zeznania świadków M. A. (1) i M. H., protokół z rozprawy z dnia 6 lipca 2018 roku, k. 25 – 27, 44, 69, 90, 114, 131 akt sprawy, karta rozliczeniowa wycerowanych tkanin, k. 141, zeznania świadka U. Ł. (2), nagranie od minuty 5:41 do minuty 27:31, częściowo Prezesa Zarządu płatnika składek, nagranie od minuty 28:06 do minuty 56:23, protokół z rozprawy z dnia 24 października 2018 roku, k. 142 – 146 akt sprawy, metryka przy sztuce „surowej” tkaniny, umowy o dzieło wraz z rachunkami i świadectwa pracy w aktach ZUS I-III)

B. B. zawarła ze Spółką (...) następujące umowy nazwane umowami o dzieło:

- w dniu 10 stycznia 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania do wysyłki 80 sztuk tkaniny za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 750 złotych brutto w terminie od dnia 13 stycznia 2014 roku do dnia 31 stycznia 2014 roku,
- w dniu 12 czerwca 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 16 czerwca 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku,
- w dniu 15 lipca 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 100 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 15 lipca 2014 roku do dnia 31 lipca 2014 roku,
- w dniu 4 sierpnia 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 550 zł brutto w terminie od dnia 4 sierpnia 2014 roku do dnia 12 sierpnia 2014 roku,
- w dniu 14 sierpnia 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 550 zł brutto w terminie od dnia 14 sierpnia 2014 roku do dnia 31 sierpnia 2014 roku,
- w dniu 8 października 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 550 zł brutto w terminie od dnia 8 października 2014 roku do dnia 22 października 2014 roku,
- w dniu 23 października 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 500 zł brutto w terminie od dnia 23 października 2014 roku do dnia 31 października 2014 roku,

- w dniu 3 listopada 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 500 zł brutto w terminie od dnia 3 listopada 2014 roku do dnia 15 listopada 2014 roku,

- w dniu 8 grudnia 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 80 sztuk tkanin do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 800 zł brutto w terminie od dnia 8 grudnia 2014 roku do dnia 20 grudnia 2014 roku,

J. L. zawarła ze Spółką (...) następujące umowy nazwane umowami o dzieło:

- w dniu 13 lipca 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 90 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 900 zł brutto w terminie od dnia 13 lipca 2015 roku do dnia 31 lipca 2015 roku,

- w dniu 17 sierpnia 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 100 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 17 sierpnia 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2015 roku,

- w dniu 15 września 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 110 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 15 września 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku,

- w dniu 16 października 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 110 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 16 października 2015 roku do dnia 31 października 2015 roku,

- w dniu 16 listopada 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 110 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 16 listopada 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku,

- w dniu 15 grudnia 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 100 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1050 zł brutto w terminie od dnia 15 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,

- w dniu 13 stycznia 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 110 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 13 stycznia 2016 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku,

- w dniu 21 kwietnia 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 470 zł brutto w terminie od dnia 21 kwietnia 2016 roku do dnia 30 kwietnia 2016 roku,

- w dniu 9 maja 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 9 maja 2016 roku do dnia 31 maja 2016 roku,

- w dniu 13 czerwca 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 13 czerwca 2016 roku do dnia 30 czerwca 2016 roku,

- w dniu 15 lipca 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 15 lipca 2016 roku do dnia 29 lipca 2016 roku,

- w dniu 16 sierpnia 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 16 sierpnia 2016 roku do dnia 31 sierpnia 2016 roku,
- w dniu 15 września 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 15 września 2016 roku do dnia 30 września 2016 roku,
- w dniu 17 października 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 17 października 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku,
- w dniu 14 listopada 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 110 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1200 zł brutto w terminie od dnia 14 listopada 2016 roku do dnia 30 listopada 2016 roku,
- w dniu 12 grudnia 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom oczyszczenia 100 sztuk tkaniny z zanieczyszczeń roślinnych za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1050 zł brutto w terminie od dnia 12 grudnia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku.

A. Ś. zawarła ze Spółką (...) następujące umowy nazwane umowami o dzieło:

- w dniu 22 lipca 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania do wysyłki 100 sztuk tkaniny za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 550 złotych brutto w terminie od dnia 22 lipca 2014 roku do dnia 31 lipca 2014 roku,
- w dniu 8 października 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 550 zł brutto w terminie od dnia 8 października 2014 roku do dnia 22 października 2014 roku,
- w dniu 23 października 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 500 zł brutto w terminie od dnia 23 października 2014 roku do dnia 31 października 2014 roku,
- w dniu 3 listopada 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 500 zł brutto w terminie od dnia 3 listopada 2014 roku do dnia 15 listopada 2014 roku,
- w dniu 8 grudnia 2014 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 800 zł brutto w terminie od dnia 8 grudnia 2014 roku do dnia 20 grudnia 2014 roku,
- w dniu 20 kwietnia 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przygotowania 50 sztuk tkaniny surowej do barwienia za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 500 zł brutto w terminie od dnia 20 kwietnia 2015 roku do dnia 30 kwietnia 2015 roku,
- w dniu 15 maja 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 120 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1100 zł brutto w terminie od dnia 15 maja 2015 roku do dnia 30 maja 2015 roku,
- w dniu 15 czerwca 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 130 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1200 zł brutto w terminie od dnia 15 czerwca 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku,

- w dniu 16 lipca 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 150 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1755 zł brutto w terminie od dnia 16 lipca 2015 roku do dnia 31 lipca 2015 roku,
- w dniu 10 sierpnia 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 120 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1320 zł brutto w terminie od dnia 10 sierpnia 2015 roku do dnia 31 sierpnia 2015 roku,
- w dniu 10 września 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 120 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1755 zł brutto w terminie od dnia 10 września 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku,
- w dniu 12 października 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 110 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1515 zł brutto w terminie od dnia 12 października 2015 roku do dnia 31 października 2015 roku,
- w dniu 9 listopada 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 150 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1665 zł brutto w terminie od dnia 9 listopada 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku,
- w dniu 7 grudnia 2015 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 140 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1590 zł brutto w terminie od dnia 7 grudnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
- w dniu 11 stycznia 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 130 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1480 zł brutto w terminie od dnia 11 stycznia 2016 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku,
- w dniu 10 lutego 2016 roku, w ramach której zobowiązała się do wykonania osobistego bez zlecenia podwykonawcom przeglądu i klasyfikacji 130 sztuk tkanin za wynagrodzeniem ryczałtowym w kwocie 1620 zł brutto w terminie od dnia 10 lutego 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku; umowa nie została wykonana w całości i w związku z tym pracodawca wypłacił wnioskodawczyni tylko 800 zł brutto.

W umowach wskazano, że materiały niezbędne do wykonania zapewni zamawiający. Wnioskodawczyni podpisywały rachunki do ww. umów o dzieło, w których stwierdzały, że zleczone im prace wykonywały osobiście.

(dowód: umowy o dzieło wraz z rachunkami w aktach ZUS I - III)

W dniu 2 marca 2017 roku organ rentowy zawiadomił płatnika składek o zamiarze wszczęcia kontroli w przedmiocie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

(dowód: zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli, k. 1 akt kontrolnych ZUS)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołania są bezzasadne i podlegają oddaleniu.

Spór sprowadzał się do ustalenia, czy B. B., J. L., A. Ś. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu zawartych z płatnikiem umów, a więc czy te umowy były umowami o dzieło, jak wynika z ich nazwy, czy też miały charakter umów świadczenie usług, jak twierdzi organ rentowy.

Rozróżnienie to ma istotny charakter, gdyż umowa o świadczenie usług, w przeciwieństwie do umowy o dzieło, stanowi tytuł podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778), zwanej dalej ustawą oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu na podstawie art. 66 ust 1 pkt 1e, art. 69 ust 1, art. 74 ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie bowiem z treścią art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej zleceniobiorcami.

Na podstawie przepisu art. 12 ust. 1 i ust. 3 ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z wyjątkiem osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, które wykonują prace poza siedzibą lub miejscem prowadzenia działalności zleceniodawcy.

Art. 13 pkt 2 ustawy stanowi zaś, że obowiązek ubezpieczeń zleceniobiorcy istnieje od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

Z kolei zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód; podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z ust. 1, jeżeli w umowie agencyjnej lub umowie zlecenia albo w innej umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Celem rozważenia jaką umowę strony zawarły konieczne jest przytoczenie przepisów, które odnoszą się do umowy o dzieło oraz umowy o świadczenie usług.

Umowę o dzieło definiuje przepis art. 627 k.c. Stosownie do jego treści przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Zgodnie zaś z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie (art. 734 § 1 k.c.).

Przedmiotem umowy o dzieło jest zobowiązanie do wykonania określonego dzieła (o charakterze materialnym lub niematerialnym), czyli osiągnięcie uzgodnionego przez strony rezultatu. Umowa o świadczenie usług jest natomiast umową starannego działania, której celem jest wykonanie określonych czynności (wykonanie pracy jako takiej), które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu, jak przy umowie o dzieło. Umowa o dzieło także wymaga starannego działania wykonawcy, ale starania te muszą doprowadzić do oznaczonego rezultatu. Kryterium odróżnienia umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług stanowi także możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Wykonawcę dzieła obciąża bowiem odpowiedzialność za nieosiągnięcie określonego rezultatu. Prowadzi to do innego rozkładu ryzyka co do wykonania i jakości usługi. W doktrynie i orzecznictwie jednomyślnie przyjmuje się, że wykonanie dzieła oznacza określony proces pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu ustalonego przez strony w momencie zawierania umowy.

Konkludując, umowa o dzieło różni się od umowy zlecenia tym, że zawsze musi być uwieńczona konkretnym i sprawdzalnym rezultatem. Mniejsze znaczenie ma tu obowiązek osobistego wykonania dzieła przez przyjmującego zamówienie, byle rezultat końcowy był osiągnięty. W umowie zlecenia nie akcentuje się owego rezultatu jako koniecznego, ze względu natomiast na moment osobistego zaufania między kontrahentami, obowiązek osobistego świadczenia przez dłużnika staje się tu regułą. Zlecenie w takim ujęciu odnosi się zresztą jedynie do dokonania

określonej czynności prawnej Umowa o dzieło różni się od umowy o świadczenie usług także brakiem stosunku zależności między stronami.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, przy rozstrzygnięciu sporu co do charakteru prawnego zawartej i realizowanej umowy, nie decyduje nazwa konkretnej umowy określona przez strony, lecz należy dokonać oceny cech faktycznych nawiązanego przez strony stosunku prawnego w oparciu o treść umowy, a gdy ocena taka wypada niejednoznacznie, należy także brać pod uwagę zamiar stron i cel umowy.

Transponując powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że umowy, które zawarły strony na przygotowanie do barwienia, oczyszczanie, przegląd i klasyfikację oraz przygotowanie do wysyłki tkaniny były nakierowane na podjęcie starannych działań i dokonywanie określonych czynności przez osobę je realizującą, a nadto, wobec możliwości oddawania dzieła częściami, były nastawione przede wszystkim na ilość, a nie na jednorazowy rezultat. Umowy na wykonanie ww. usług nie dotyczyły konkretnego, zindywidualizowanego, niepowtarzalnego egzemplarza, gdyż nie zawierały postanowień dotyczących cech i parametrów indywidualizujących dzieło, co uniemożliwia ich odróżnienie od innych tego typu przedmiotów występujących na rynku. Podnieść należy, że postanowienie umowne dotyczące przeglądu i klasyfikacji, przygotowania do barwienia, oczyszczania czy przygotowania do wysyłki tkaniny w ilości od kilkudziesięciu do nawet 130 sztuk tkaniny przeczy istocie dzieła, jego indywidualizmowi, niepowtarzalności i wyjątkowości.

Zwrócić również należy uwagę na czasownikowe ujęcie przedmiotu umów, co świadczy jednoznacznie o tym, że płatnik składek był zainteresowany w istocie wykonywaniem określonych usług przez ubezpieczonych, a nie wykonaniem określonego, zindywidualizowanego dzieła. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że weryfikowalność rezultatu ze względu na istnienie wad stanowi jeden z wyznaczników umowy o dzieło. Działania wykonywane przez ubezpieczonych takiej cechy nie posiadały, albowiem jak omówiono wyżej, przedmiot umowy nie został zindywidualizowany. W przypadku umowy o dzieło zawsze musi wystąpić jednorazowy efekt, zindywidualizowany już na etapie zawierania umowy tak, by możliwe było jednoznaczne zweryfikowanie po wykonaniu. W umowach zawartych przez strony nie wskazano na zindywidualizowany, konkretny efekt, który poddaje się weryfikacji na istnienie wad. Wykonanie oznaczonego dzieła, o którym mowa w art. 627 KC, to stworzenie dzieła, które poprzednio nie istniało. Kierując się zasadami logicznego myślenia nie sposób przyjąć, że w rezultacie czynności wykonywanych przez zainteresowanych za każdym razem powstawał pewien nowy, nieistniejący wcześniej wytwór. Również przyjmując, że czynności zainteresowanych prowadziły do jakiegoś rezultatu, nie można uznać, że fakt ten przesądza o kwalifikacji prawnej umowy, bowiem w istocie każda umowa prowadzi do rezultatu, jak choćby uzyskanie wynagrodzenia za wykonaną pracę, co też nie oznacza, że mamy do czynienia z dziełem. Ponadto już sama treść umów wskazuje wyraźnie, że ich przedmiotem w żadnym razie nie mogło być osiągnięcie zindywidualizowanego rezultatu, a jedynie wykonywanie określonych czynności, a więc przygotowanie do barwienia, oczyszczanie, przegląd i klasyfikację oraz przygotowanie do wysyłki tkaniny. Takie, czasownikowe ujęcie przedmiotu umowy nie budzi wątpliwości, że płatnik był w istocie zainteresowany wykonywaniem określonych czynności przez zainteresowanych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 lipca 2016 roku, sygn. akt III AUa 969/15). Choć więc niektóre z nich prowadziły do rezultatu, to jak już wskazano wyżej, nie był to rezultat o jakim mowa w art. 627 KC.

Charakter i rodzaj czynności wykonywanych przez ubezpieczone na rzecz Spółki (...), Sąd ustalił na podstawie zgromadzonej w aktach sprawy i aktach rentowych dokumentacji oraz zeznań zatrudnionej na stanowisku mistrza U. Ł. (1), a także częściowo Prezesa Zarządu A. M.. Sąd nie uwzględnił zeznań A. M. w zakresie, w jakim podawał on, że wynagrodzenie wypłacane wnioskodawczyniom należało się za sztukę tkaniny wolnej od błędów. Powyższe nie zostało bowiem potwierdzone w pozostałym, zgromadzonym na potrzeby postępowania materiale dowodowym. Zalegającej w aktach sprawy i aktach organu rentowego dokumentacji wynika bowiem, że w ramach od kilku do kilkudziesięciu nawet umów, ubezpieczone realizowały te same obowiązki i zawsze otrzymywały wcześniej ustalone wynagrodzenie. W jedynym przypadku, w którym całego przewidzianego wynagrodzenia nie otrzymała A. Ś., pracodawca wskazał, że nie przepracowała ona całego okresu, gdyż nie przystąpiła do wykonywania czynności w postaci przeglądu i klasyfikacji tkanin. Wpłata uposażenia była więc uzależniona od ilości pracy, a nie od jej jakości, jak starał się wykazać Prezes Zarządu płatnika składek. Takie dywagacje nie znalazły żadnego potwierdzenia w materiale dowodowym, dlatego

Sąd uznał je za nieprzekonujące. Bezpodstawne były także twierdzenia A. M. w zakresie, w jakim wskazywał on, że zatrudnione na umowę o dzieło mogły być tylko osoby posiadające szczególne kwalifikacje i wieloletnie doświadczenie, którym nie zawsze legitymowały się osoby zatrudnione na umowę o pracę. O tym, że kryterium zatrudnienia nie było uzależnione od posiadanych kwalifikacji świadczą zeznania U. Ł. (1), która wskazywała, że „cerowaczki robiły praktycznie wszystkie sztuki, łatwiejsze i trudniejsze do zrobienia”. Tym samym uznać należało, że zawieranie umów o dzieło nie było podyktowane zwiększonym zakresem obowiązków skarżących, czy też rękodzielniczym charakterem ich czynności, ale dążeniem płatnika składek do oszczędności w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Zresztą argumentacja płatnika składek, jakoby zawierano umowę o dzieło z tymi zatrudnionymi, których czynności były trudniejsze do zrealizowania jest chybiona z tego względu, że o tym, czy zawarto umowę o dzieło nie decyduje rodzaj powierzonych czynności, lecz dążenie do zindywidualizowanego, nie istniejącego wcześniej wytworu.

W pozostałym zakresie Sąd stwierdził, że zeznania z osobowych źródeł dowodowych są wiarygodne w świetle dyrektywy art. 233 § 1 k.p.c, bo jasne i logiczne oraz potwierdzone zgromadzoną w toku postępowania dokumentacją. Zeznania M. A. (2) i M. H. nie były w sprawie najistotniejsze, ponieważ ww. świadkowie nie pracowali z ubezpieczonymi. Zeznania te były jednak przydatne z tego względu, gdyż w sposób fachowy odzwierciedlały sposób realizowania prac w zakładzie produkcji tkanin. Z zeznań wyżej wymienionych świadków oraz U. Ł. (1) i A. M. wynika, że ubezpieczone wykonywały powtarzalne czynności polegające na:

- przygotowaniu tkanin surowych do barwienia (cerowanie),
- czyszczeniu tkanin z zanieczyszczeń roślinnych,
- przeglądzie i klasyfikacji tkanin,
- przygotowaniu tkanin do wysyłki.

Praca ubezpieczonych nie różniła się od tej, jaką wykonywały osoby na podstawie stosunku pracy, co potwierdzili w swoich zeznaniach świadek U. Ł. (1) i Prezes Zarządu A. M.. Niewielkie różnice istniały jedynie w systematyce pracy, bo osoby zatrudnione na umowę o dzieło nie zawsze pracowały osiem godzin. W ramach zatrudnienia wnioskodawczyni nie wykonywały czynności wymagających szczególnych kwalifikacji, ani nie świadczyły prac trudniejszych do realizacji. Do realizacji obowiązków wystarczyło doświadczenie w wykonywaniu obowiązków w zakładach przemysłu tkanin wełnianych na stanowisku cerowaczki. Wykonując czynności na rzecz płatnika składek ubezpieczone podnosiły jakość tkaniny, lecz nie wytwarzały konkretnego dzieła. Realizowane przez nie obowiązki stanowiły część procesu technologicznego. Jakość wykonanej usługi była kontrolowana przez brakarkę. Nie zdarzało się jednak, aby pomimo braku możliwości wykorzystania tkaniny po cerowaniu, wynagrodzenie zatrudnionych było obniżone.

W konsekwencji uznać należy, że ubezpieczone wykonywały pracę w zakładzie pracy, tak jak w przypadku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, gdyż świadczyły te same obowiązki cyklicznie, a ich staranne działanie nie zawsze prowadziło do osiągnięcia określonego rezultatu. Wynikająca zaś ze zgromadzonej dokumentacji okoliczność, że płatnik składek pomimo zawarcia licznych umów ani razu nie obniżył wynagrodzenia ubezpieczonych ze względu na nieprawidłową realizację powierzonych czynności niezbycie świadczy o tym, że wymagał od ubezpieczonych wykonywania usług, a nie zrealizowania konkretnie oznaczonego dzieła. Ponadto skarżące nie ponosiły negatywnych konsekwencji za nieosiągnięcie określonego rezultatu. Nie wystawiały też rachunków za wykonywanie dzieła, a jedynie podpisywały dokument wcześniej sporządzony przez Spółkę. Brak było również jakichkolwiek zgłoszonych reklamacji na usługi realizowane przez skarżące. Dodać w tym miejscu należy, że sposób wykonania pracy przez ubezpieczone był wskazywany przez brakarkę, która w metryce każdej tkaniny wskazywała rodzaj błędów, gęstość wątku, liczbę nici, szlak, mir sztuki, wagę, szerokość, stan końcowy i zalecaną długość sztuki. Cerowanie tkaniny było więc wykonywane według wytycznych pracowników płatnika składek. Podniesienie jakości materiału nie było zatem dokonywane przez ubezpieczone na podstawie ich własnego projektu.

Z całą mocą podkreślić też należy, że nie można uznać za wykonywanie dzieła takich czynności, jak przegląd i klasyfikacja, przygotowywanie do wysyłki, czy czyszczenie tkanin z zanieczyszczeń roślinnych. Realizowanie takich obowiązków w żadnym bowiem wypadku nie prowadzi do wykonania zindywidualizowanego wytworu pracy ubezpieczonych.

Wskazać w tym miejscu należy, że umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły do konkretnego, w przyszłości indywidualnie oznaczonego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej i to odróżnia tę umowę od umowy zlecenia oraz od umowy o świadczenie usług. Inaczej mówiąc, istotnym elementem umowy o dzieło jest konieczność jej sfinalizowania w każdym wypadku konkretnym i sprawdzalnym rezultatem, przy czym nie jest tym istotnym elementem czynność, która przy dołożeniu należytej staranności ma prowadzić do osiągnięcia określonego w umowie rezultatu, ale samo osiągnięcie owego indywidualnie sprecyzowanego rezultatu. Natomiast w wypadku umowy zlecenia rezultat nie jest elementem koniecznym, a przy tym inaczej, niż w ramach umowy o dzieło, dołożenie przez zleceniobiorcę należytej staranności i mimo tego nie osiągnięcie przezeń zamierzonego skutku nie może stanowić przypadku niewykonania zobowiązania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 grudnia 2014 roku, sygn. akt III AUa 248/14).

W przedmiotowej sprawie stronom umowy, wbrew temu, co twierdzi Prezes Zarządu płatnika składek nie chodziło o "rezultat usługi", ale o same usługi, które polegały na wykonywaniu przez ubezpieczone czynności faktycznych w postaci - przygotowania tkanin surowych do barwienia, czyszczenia tkanin z zanieczyszczeń roślinnych, przeglądu i klasyfikacji tkanin, przygotowania tkanin do wysyłki. Czynności te były realizowane w stosunku do dużej ilości tkanin i nie zawsze prowadziły do osiągnięcia rezultatu w postaci podniesienia jakości materiału. Poza tym powyższe nie implikowało uzyskania konkretnego, zindywidualizowanego wytworu, co jest konieczne dla uznania, że strony łączyła umowa o dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Określony rezultat zawartej umowy o dzieło musi odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego, powinien mieć więc niezależny od działania wykonawcy byt i możliwość uzyskania samodzielnej wartości w obrocie, czego z całą pewnością nie można powiedzieć o przedmiocie umowy zawartej przez skarżącą Spółkę z ubezpieczonymi. Na treść tej umowy składał się bowiem szereg faktycznych czynności, polegających na systematycznym świadczeniu usług. Ponadto, ubezpieczone nie ponosiły negatywnych konsekwencji, gdy nie udało im się podnieść jakości tkanin.

Reasumując, w analizowanej sprawie sposób wykonania umowy zawartej przez ubezpieczonych nie odpowiadał treści art. 627 i nast. k.c., a sam zamiar stron co do rodzaju umowy nie może decydować o jej prawnej kwalifikacji jako umowy o dzieło w sytuacji, gdy faktycznie wykonywana umowa wskazuje na charakterystyczne cechy innej umowy. Ubezpieczone wykonywały typowe czynności polegające na starannym działaniu, bez wytworzenia zindywidualizowanego dzieła. Tym samym przedmiot spornych umów posiadał cechy charakterystyczne dla umowy o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Konkludując, w rozpoznawanej sprawie umowy zawarte formalnie jako umowy o dzieło, były w istocie umowami o świadczenie określonych usług. Umowy takie zaś stanowią tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Z kolei podnoszone w odwołaniu zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego pozostają poza postępowaniem sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Postępowanie sądowe skupia się bowiem na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a co za tym idzie formalne wady decyzji administracyjnych wynikające z naruszenia przepisów postępowania administracyjnego nie mają wpływu na rozstrzygnięcie odwołania.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika skarżącego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu technologii włókiennictwa jako niemający żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Podkreślenia wymaga, że dowód z opinii biegłego zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. jest powoływany w wypadkach wymagających wiadomości

specjalnych, a więc nie służy do gromadzenia dowodów. Zadaniem biegłego jest pomoc w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 27 listopada 2015 roku, sygn. akt I ACa 901/15). W przedmiotowej sprawie nie było konieczności zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Do wydania rozstrzygnięcia całkowicie wystarczająca była analiza dokumentacji ubezpieczonych i zeznań świadków oraz stron, które wskazały, jakie były obowiązki skarżących oraz w jaki sposób wykonywały one swoją pracę. Z ww. materiału dowodowego zaś jednoznacznie wynikało, że rodzaj wykonywanych czynności nie odpowiadał świadczeniu czynności na podstawie umów o dzieło.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł jak w punktach 2 – 3 sentencji wyroku, mając na uwadze, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 11 maja 2012 roku, sygn. akt I UZ 17/12 wydanie przez organ rentowy wielu decyzji dotyczących wysokości podstawy składek na ubezpieczenie społeczne osobno do każdego ubezpieczonego nie powinno przekładać się na zwielokrotnienie kosztów zastępstwa procesowego stron. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że zaistniała przesłanka, by obciążyć odwołującą Spółkę, w myśl dyrektywy zawartej w art. 102 k.p.c. jedynie częścią kosztów procesu, to jest wynagrodzeniem pełnomocnika w stawce ustalonej w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm), to jest w wysokości 180 zł dla odwołania od każdej z decyzji. Ubezpieczonych B. B., J. L. i A. Ś. Sąd nie obciążył zaś na podstawie powołanego przepisu kosztami procesu w żadnym zakresie.